TUNBRIGIALIA

1077. h 15
3

P. C. Merc. Lond.

Ad G. F.

Imprimatur,
Januarii, 10. 1686. *R.M.*

LONDINI,
Typis *J. Richardson*, MDCLXXXVI.

P. C. Hydropotis *Tunbrigienſibus* Philomuſis

Salutem.

V. Cl. *Quum hiſce, Deo favente, aquis, ſanitatem amiſſam receperim,* Tunbrigialia, *gratitudinis ergo, canenda duxi, datâ occaſione a carmine latino ad me apud Fontem bibentem a doctiſſimo viro* G. F. *miſſo, quo vitæ a nobis actæ rationem exigit. Illa, publici juris, amicorum ſolicitatio fecit. Sed vix prodierant, quin e vobis nonnulli malè ſecum agi clamitarint, quòd veſtrum tam celebre Mercatum non attigerim: et erant qui me nimii erga Chartas ludicras amoris inſimularent, quod, quum aleæ abuſum perſtrinxerim, Chartarum, ſilentio præterierim: culparunt alii, quòd debitam Deo Fontique gratiam non retulerim: adeò omnibus placere arduum eſt. His ut contumeliis obviam irem, novâ editione, & Deo Fontique gratiam referre, & Mercatum celebrare, & Chartarum abuſum damnare neceſſum habui. Verſus ea propter additos hæ indicant notæ. Relatam gratiam ☞. Mercatum *. Chartarum abuſum †. Hæc qualiacunque vobis forſan voluptati fuerint: ſin minus, ſaltem, votivæ inſtar tabulæ, meam, ob ſanitatem reſtitutam, teſtabuntur gratitudinem. Valete.* Calendis Januarii, 1686.

TUNBRIGIALIA

P. C. Merc. Lond. Ad G. F.

Editio altera priori longè auctior.

Prime Poëtarum, præclarâ gente *Frobockâ*
E dite, major *avis*, nobis data veſtra fuere
T *unbrigiæ* ad Fontem miranda Poëmata, necnon
R eplerunt vacuam ſummâ dulcedine mentem:
V erùm conanti condigna rependere, non mî
S ufficiunt, eheu! vires: (quid enim irrita tardo
C um genio doctrina poteſt?) non divite venâ
A dverſans *Natura* beat; non *Muſa* frequenti
V oto ſollicitata favet; tum mitior adſit
S i nobis, haud digna queam: tamen uſque refectus
T anti Fontis aquis iterum tentabo, voluntas
O bſecro, quæ deſunt, veſtra in me ſuppleat æqua,
N ec malè tornatum contemnat carmen amici.

Quidnam agimus rogitas, quânam fulti arte, jocoſi
Ac hilares tempus conſumimus, improba mentem
Num cura invadat, tueamur corpora, dirum
Triſtitiæ virus pellamus; quomodo chara
Et domus, & conjux, & nata, & filius abſens
Non animum turbent, quæſitaque gaudia rumpant.
Tu tandem fautrix adſis mihi *Muſa* canenti,
Deſque hæc ut valeam jucundo dicere verſu.
Mox ubi grata quies laſſos reparaverit artus,
Et triſti pulsâ caligine noctis opacæ

Oſtentat lucem rubicunda *Aurora*, comamque
Splendentem *Phœbus* referens illuxerit orbi,
Ad Fontem lento gradimur pede; ſaxa nec ignes
Obſtant, procedo tabaco nam fortior hauſto.
Confeſtim advolitat quæ pocula porrigat ultrò
Plena perennis aquæ, quam fons ſine munere donat,
Qualem nec *Latium* novit, nec *Græcia* jactat:
Illa beat ſiccos fœcundâ ſtirpe parentes,
Deciduumque facit poſt funera vivere nomen,
Illa domat Febres, & ſi malè calculus hærens
Renibus aut peni languentia viſcera torquet,
Illa fugat, pellit curas, & nubila menti
Diſcutiens aptat doctis, ſacratque *Camœnis*.
☞ Atra (olim) Bilis, Febriumque per intima graſſans
Oſſa cohors, craſſoque obſtrictis ſanguine venis,
Viſcera, cor, ſtomachum invadens arcemque cerebri,
Me exanimem, penè ad *Stygias* detruſerat undas:
Accurrunt Medici, feſtinat Pharmacopolæ
Tota taberna, ruunt conjunctis viribus acres
In lethale agmen, rident Biliſque Febreſque
Conatus, vanaſque minas, & cedere nolunt:
Genua labant, gelido divulſum membra tremore
Mors properata manet, nec ſpes erat ulla renaſci,
Ni tua Lympha, favente Deo, Fons, fuderat hoſtes,
Morbiſque & leto ereptum ſervârat amicis.
O Fons nulli impar! meritos tibi condere honores
Quis par eſſe queat? tua laus (ſi carmina noſtra
Digna legi fuerint, nec edax aboleverit ætas)
Vivet in æternùm, nullis ignota *Britannis*.]
Hos inter calices, per amænas arboris umbras
Hinc illinc patulos jactantis in aëra crines
Uſque vagor, poſſim ut gelidos tolerare liquores:
Migrâſſe huc jures *Venerem Nymphaſque Brittannas*,

Mirè

Mirè argentatâ ſplendentes corpora veſte,
Captatum inſolito juveneſque viroſque nitore:
Inceſſus ſtupeas verecundos, corporum honores,
Divinas facies, multo fulgentia colla
Auròque & gemmis, quæ vel dedit *India* dives,
Vel cautus tulit *Afrorum* Mercator ab oris.
Non aliter, *Paride* & *Graiis* comitata puellis,
Tyndaris ad *Phrygias* fertur ſpatiata carinas.
Dumque vagi circumferimur, vel tibia melos
Grande ſonat, fidibuſve implentur mollibus aures;
Harmonicâ ad chordas reſonante per aëra voce.
Utque Deus faveat, media inter pocula ritè
Sacra Deo facimus; quippe hîc poſuere Sacellum
Nuper Hydropotæ: nec ſpernitur herba tabaccum,
Vertitur in fumum in ſelectis ædibus, arctis
Hauſta tubis, ſtomachi ſedans accenſa tumultus.
Hîc garrire vacat, ſophiæ alter, ſuſtinet alter
Legumque & juris partes, hic relligionis
Bella movet fervens, lepidus quis narrat aniles
Fabellas, alius, quota jam hora eſt? anne meatu
Lympha fluit facili? profluxit copia quanta?
Dic ſodes: O te felicem! nonne tabellæ
Londino heſternæ quicquam? quas *Gallicus* urbes
Rex crebis cepit bellis? quid ſi arma moveret
Rurſus? an *Hiſpanum* & *Belgas* cum *Cæſare* & *Anglis*
Siſtere poſſe putas? nobis *Hungaria* quidnam?
Chriſtiades-ne *Budâ* potiuntur? quidve *Polonus*
Rerum agit? aut *Venetus*? dic, O bone, nupera quaſnam
Tempeſtas valuit ſaxis illidere puppes?
Proh dolor! an tantis fera ſæviit unda ruinis?
Dum fumum & linguas exercent labitur hora.
Sunt quos, inter aquas, fallax excuſſa fritillo
Alea, & incerti ludens ſpes anxia lucri,

Heu!

Heu! perdit, ſpoliatque paternis turpiter agris :
Sed me a fundivorâ ſervas Deus alte *Charybdi.*
* Ipſe inter chordas & pocula curo culinæ,
Ne bella indicat venter mihi triſtia latrans ;
Dantur ad hoſpitium nam nulla obſonia venum.
Imâ valle jacet prope Fontem longa patenti
Arbore planities circumdata, maxima quà pars
Potantum (dum plectra movent, Lymphaſq; miniſtrant)
Nunc huc, nunc illuc repetitis paſſibus errant :
Mercibus hîc dapibusque forum, quo vix datur ullum
Lautius, aut æquè felix emptore frequenti.
Huc *Rija*, quòque die, ſcombros, ſoleaſque, ſcaroſq;
Oſtreaque, & cancros, conchas, rhomboſque ſalaces,
Piſcium & omne genus, quos unda *Britannica* nutrit,
Mittit ab Oceano ; noctemque diemque fatigans
Ne vel tantillâ lædant putredine guſtum.
Gobio, mullus adeſt, anguilla, & carpio, trutta,
Et perca, innumeras dat enim piſcina propinqua, &
Flumina vicinos præterlabentia campos.
Nec lepus, aut porcellus abeſt, nec alauda, nec anſer,
Nec capo, nec perdix, nec verſicolor phaſianus.
Turdus, anas, paſſer, gallus, gallina, columbus,
Et quam jam pridem nobis dedit *Africa* tellus,
Nunc ſeſe indigenam clamans, jucunda volucris,
Et variam omnigenis imitata coloribus *Irim*
Argivæ Junonis avis, cygnusque juventâ
Laudandus, paſſim proſtant ; aviumque cohortes
Clarum triticeæ donant queis nomen ariſtæ.
Cœlum iterùm (ut quondam) dicas pluviſſe volucres ;
Uſque adeò, fora, pennigerûm crebra agmina denſant.
Quantâ ovis, aſſiduus, vitulique, agnique, boviſque,
Carne onerat lanius, ſole accedente, macellum !
Natas eſcæ herbas, quaſque alma *Britannia* gignit
Fruges,

Fruges, aut ſtomachum quæ condimenta labantem
Reſtituiſſe valent, varioque placere palato,
Seu ſale, ſeu valido condita requiris aceto?
Libum, aut ſcriblitas, aut qualeſcunque placentas,
Deliciaſve cupis? vaſta horum eſt copia, namque
Accola non dubitat confertim adferre colonus.
Zynziber, atque piper, quæque *Indus* aromata uterque
Claſſe, novo Oceano, noſtras dimiſit ad oras,
Affluxere foro, quæ gratum emittere odorem
Tuſa ſolent, ſuavemque cibis præſtare ſaporem.
Mellitæ cannæ quem machina multa liquorem
Exprimit arte novâ (crebrâ fornace recoctum,
Fictilibus teſtis ſiccatum, & fæce ſolutum)
Barbada & *Mevis* tulit, & longinqua *Jamaica*;
Extortum baccis rarò fallentis olivæ
Succum, multiplices uvas ardente refectas
Sole, *Adria*; & flavum *Virginnia* flava tabaccum;
Rhenus, & *Heſperiæ*, & *Teneriffa*, & *Gallia* vinum.
Londinum nequeat mage conſuluiſſe culinæ,
Indomitæque gulæ. Vel perditus helluo cænam
Inſtruere, & lautis aveat laxare ſaginis
Infamem ſtomachum; Non jam maria omnia circùm
Sollicitè, immenſo quærenda cibaria ſumptu;
Ut fertur quondam feciſſe *Vitellius*, omnem
Qui non erubuit cænâ peſſundare fiſcum:
Una vel innumeras cumulet *Tunbrigia* menſas.
Aurea quis numeret? quis vaſa argentea? veſtes?
Lintea? reſque alias queis preſſa taberna laborat?
(Nam fora continuis ſtant circumſepta tabernis:)
Annua vix plures jactet *Sturbrigia* merces.]
Abſorptis de more ſcyphis, dapibuſque coëmptis,
Lentus ad hoſpitium redeo; hîc plerumque tabaccum
Otia odorifero fallit bene grata ſapore;

Prandia

Prandia poſt paulò ſtomachus ſibi debita poſcit:
Tum vitulus, porcellus, avis, piſciſve, lepuſve
Languentes renovant vires, pingueſve bidentes:
Prandia lætificant vinum, conviva, jocuſque:
Sublatis properat quiſque ad nova gaudia menſis.
Si luſus cordi eſt, in promptu eſt ludere, ſiſtunt
Lignea mox ſimulachra novem, ſtant, ordine, terna,
Agmine quadrato, magno conamine certant
Quis globulo valeat ſubvertere plura rotando.
Eſt locus in ſummo *Ruſthalli* vertice montis
Aggere vallatus quadro, quem ceſpite multo
Undique congeſto planum fecere coloni;
Suntque alii ſimiles, ludis globuliſque dicati.
Lege aliâ mos eſt globulos hîc volvere, parvus
Projicitur primò, luſuris meta futurus,
Alea diſtinguit partes, tum quiſque duobus
Ad libitum electis, contendunt, poplite flexo,
Sæpius & propius quis metam accedere poſſit:
Tu nimis, haud ſatis ille fugit, tu parte ſiniſtrâ,
Erras tu dextrâ, ſed, Io! tu, mi bone, metam
Percutis, en! ipſam; quàm quàm bene dirigis; Io!
Non de baliſtâ nitrato pulvere jacta
Glans, non de *Phrygio* volitaverit aptius arcu,
Ad quemcunque ſcopum ſibi propoſuêre ſagitta.
Ludicræ alliciunt Chartæ magis? en tibi præſtò
Reges procedunt quatuor, totidem agmina multis
Denſa viris; acies magno molimine pugnæ
Undique in arma ruunt; dubiis victoria pennis
Inter eas volitans, tandem, ſine vulnere, palmam
Nunc his nunc illis concedit partibus æqua.
† Sed cave ne inſano ludi capiaris amore:
Mille modis variant acies, mille artibus inter
Seſe belligerant miſeri, noctemque diei

Addunt,

Addunt, & diris ſuperos manèſque laceſſunt,
Quum ſemel e Chartis lucri immoderata cupido
Faſcinat, heu! mentes ; dum nummos, prædia, merces,
Ædeſque, ac animas malefido ingurgitat ore.
Non quòd ut illicitum damnem, modò nuda voluptas
Quæratur, tantúmque animum relevare cadentem ;
Si longè aufugiat nummi inſatiabilis ardor,
Et tempus timeas nimio diſperdere ludo,
Tempus non auro aut ullis reparabile gemmis.]
Sunt quibus unum opus eſt curas depellere ludo
Qui *Cheſs* vulgò audit ; deſcenditur ocyus armis
In campum infeſtis pictum ; Rex albus & ater
Quiſque acies ſimiles ſibi ducunt : Uxor utriſque
Hæret, Regi quæque ſuo ; comitantur utraſque
Bini equites, duplex elephas, & Epiſcopus unus
Ac alter, pedites bis quattuor ; impigri utrimque
Reges ſervare, aut triſti ſuccumbere fato.
Jamque dato ſigno concurrunt agmina bina,
Hinc atque hinc multæ clades, ſtudet agmen utrumque
Captare oppoſitum Regem, palmamque referre :
Nam quamvis adverſa acies graſſetur, & hoſtes
Multâ cæde fuget campo, niſi callida Regem
Hoſtilem capiat, nullum feret inde Triumphum :
Quippe (hoc lex ludi antiqui luſoria poſcit)
Non niſi captivo paritur victoria Rege.
Sin *Muſa* arridet, profert ſua carmina *Flaccus*
Divino laudanda ſtilo, ſeu quæris amoris
Secretos penetrare dolos, formare Poëtam
Seu placet, aut gradier directo tramite, lætâ
Virtutis laudiſque viâ, quà *Romulus* ingens,
Quà *Janus*, *Bacchuſque* pater conſcendere ſedes
Ætherias valuêre, & magna palatia Divûm ;

Seu

Seu cupis inſulſos ſecli perſtringere mores :
Dogmata ſeu veterum gaudes haurire ſophorum,
Viſne animam ſacrare Deo ? tibi Biblia Sacra
Pandentur, ſanam quæ reddant corpore mentem :
Perdiſcas illic, ut captus imagine veri
Primus quivit homo culpâ vitiare nepotes,
Et morti humanam æternæ ſubmittere gentem ;
Morte ſuâ ut *Chriſtus Satanæ* exſtirpârit amarum
Imperium, & mortis ſtimulos hebetaverit, ut non
Chriſticolas lædant veros ; hinc gratia ſummi
Admiranda Dei manans, diri agmina vaſta
Peccati fundit, cæli nos arcibus altis
Figit, & amiſſam dat perpetuatque ſalutem.
Illinc noſſe queas, laqueo irretire doloſos
Ut valeat, populoſque unco frænare rebelles,
Ne quando electam poſſint evertere gentem ;
Gloria quò Nomenque Dei clareſcat in horas.
Adveniat nobis olim dilectus amicus,
Multa ſtatim produnt generoſi vaſcula vini :
Sume puer cyathos puroque repleto falerno,
Charus amicus adeſt, juvat evacuaſſe, precantes
Regis, Reginæ, Procerum, noſtramque ſalutem.
Quò, quò *Bacche* rapis ? quid non tua munera cogunt ?
Tu rixas, tu lætitiam, tu promis amores,
Poſt te nec carcer, nec mors, nec ſqualida terret
Paupertas, poſſunt nec curæ avertere ſomnum.
Sol medium emenſus curſum ſenſimque recedens
Hortetur campos, abeunte calore, petendos :
Nunc equitare lubet, nunc parvum forte pedeſtre
Carpere iter, varios vel in hortis nectere flores :
Cantus avis tremulus ſylvis, vel aperta locorum
Delectant, vel ferre pedes quà retia tendit
Venator lepori, vel quà bene callidus auceps

Insidias avibus struxit: nunc prælia sævi
Accipitris spectanda vocant; ille aëra circùm
Intrepidè purum volitans, atque ima tumescens
Irâ corda truci, fugientes præpete pennâ
Insectatur aves, & prono corpore terræ
Unguibus infigit laceris, rostroque tenaci:
Sic densum per ovile rapacibus unguibus atrox
Innocuas leo mactat oves: nunc tendimus altas
Ad ripas, longâ meditamur arundine pisces
Injecto eduxisse hamo, retìve latentes.
Nunc tenues properamus apes lustrare, labore
Magno ponentes sua tecta, alvearibus aptis,
Cerea, quæ post melle onerent: hinc avocat ardens
Latrantum clamor, qui sydera summa boatu
Concutit altisono; ruit ingens agmine facto
Turba canum, lætis venantum hortatibus acta,
Seu leporem, cervumve, cavis, vulpemve dolosam
Sedibus excutiant, ast hi per & invia saxa,
Per montes pede veloci vallesque feruntur,
Et cursu certant hostes superare feroces.
Abscondit tectis hîc gramina sicca colonus,
Illic fructiferam perfringit vomere terram,
Semen ut inspergat latè: nunc robora cædunt
Londinum portanda viri, quibus ardua tantæ
Tecta urbis condant, aut æquora classibus ornent.
Nec perit ulla dies, quin, accrescentibus umbris,
Pulchra puellarum pueris immixta caterva,
(Undique spectantum Procerum cingente coronâ,)
Alterno terram quatiant pede; dum fide doctâ
Ad normam motus coguntur, vel super altum
Rusthalli montem, vel quà clarissima villa
Australem aspiciens solem tua sylvula frondet;
Vel quà, *Bickerstaffe*, arbor tua plurima ferro

Eruta,

Eruta planitiemque & tecta recentia præbet.
Sic *Hæmo* in celso, *Pindique* in vertice, plectro
Virgineos agitasse choros blandum *Orphea* narrant.
Tandem grata quies quæ corpora fessa vagando
Instauret petitur; tum rhoncissare paratum
Me placidis immergo toris, somnoque sepultum
Læta quies recreat: quum verò crastina nobis
Aurora attulerit lucem, non ulla laborum
Tædia menti hærent; iterumque iterumque peractis
Fallimus, eu! tempus fugiens; curisque peculî
Proscriptis, hilarem conamur vivere vitam.
Sic variis animum studiis *Tunbrigia* mulcet,
Ut vix absentes possim lugere *Penates*.
Sed quò *Musa* trahis? nonne audis murmure quanto
Vatum turba fremant operam quid sumis inanem?
Quin potius properè ad merces, ad rem faciendam
Mercatorem abigas, audacem Sacra profanâ
Pieridum temerare manu, nullis adeunda
Quàm quibus indulgens *Natura* & fautor *Apollo*
Doctorum adscriptis albo, dedit esse poëtas:
Tolle moras, longùmque, *Frohock* dic, vive, valeque.

FINIS.